

Отримано: 30 серпня 2024 р.

Прорецензовано: 21 вересня 2024 р.

Прийнято до друку: 23 вересня 2024 р.

e-mail: lyudmyla.voytovych@lnu.edu.ua

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0003-4514-7770>

DOI: 10.25264/2311-5149-2024-34(62)-63-69

Войтович Л. М. Концепція державного регулювання страхової системи України в умовах інтеграції до європейського економічного простору. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, вересень 2024. № 34(62). С. 63–69.

УДК: 368:35.087.44:369

JEL-класифікація: G22, G28, O52

Войтович Людмила Мирославівна,

доктор економічних наук, професор

Львівського національного університету імені Івана Франка

КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

У статті розглянуто концептуальні підходи до державного регулювання страхової системи України в контексті євроінтеграції. Проаналізовано основні виклики та можливості, що постають перед страховою системою України у зв'язку з адаптацією до стандартів ЄС. Обґрунтовано необхідність удосконалення державного регулювання для забезпечення стійкого розвитку страхового сектору економіки, підвищення його конкурентоспроможності на міжнародній арені та гармонізації законодавства зі страхових послуг відповідно до європейських норм. Запропоновано модель державного регулювання, яка сприятиме підвищенню прозорості, ефективності та стабільності страхових компаній в Україні в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: державне регулювання, страхова система, європейська інтеграція, європейський економічний простір, конкурентоспроможність, страхове законодавство.

Lyudmyla Voytovych,

Doctor of Sciences in Economics, Professor,

Ivan Franko National University of Lviv

THE CONCEPT OF STATE REGULATION OF THE UKRAINIAN INSURANCE SYSTEM IN THE CONTEXT OF INTEGRATION INTO THE EUROPEAN ECONOMIC AREA

The article focuses on developing the concept of state regulation for the Ukrainian insurance system in the context of its integration into the European Economic Area. As Ukraine progresses toward European integration, enhancing the insurance system has become an integral part of modernizing the country's financial and economic landscape and strengthening its international standing. The article analyzes the current challenges facing the Ukrainian insurance system, including an insufficient legal framework, a weak institutional structure, and a low level of public confidence in insurance services.

Particular attention is given to researching European experiences in state regulation of insurance markets, which may provide valuable insights for Ukraine. The authors argue for the implementation of European standards in insurance activities and identify priority areas for reforming the insurance sector.

The article also explores the instruments of state regulation that can ensure the stability and sustainability of insurance companies, enhance market competitiveness, and adapt national legislation to meet European Union requirements. A key aspect of the proposed concept is the establishment of an effective supervisory system for insurance companies that aligns with European standards and requirements. The authors emphasize the importance of harmonizing Ukrainian insurance legislation with EU directives regulating the activities of insurance companies within the EU. Adopting European regulatory standards will help increase the transparency and efficiency of the Ukrainian insurance system while attracting foreign investment.

In summary, the article presents conceptual approaches to creating an effective state regulation system for the insurance industry, aimed at facilitating its integration into the European Economic Area and promoting the stable development of the national insurance market.

Keywords: state regulation, insurance system, European integration, European economic area, insurance services, insurance legislation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах, коли Україна перебуває на шляху до вступу у Європейський Союз (ЄС), виникає необхідність реформування національних ринків, включаючи страхову систему. Європейські стандарти регулювання вимагають від української страхової системи відповідності новим правилам і нормам, що сприяють захисту прав споживачів страхових послуг, підвищенню прозорості і стабільності ринку. Відтак, вітчизняна страхова система стикається з проблемою невідповідності нормам та директивам ЄС, зокрема щодо страхового нагляду, ліцензування та вимог до платоспроможності страхових компаній. Багато українських страхових компаній не мають достатнього рівня капіталізації та

фінансової стійкості, що може викликати недовіру з боку клієнтів та інвесторів. Тому Національний банк України (НБУ), як мегарегулятор, потребує модернізації своїх механізмів контролю і нагляду для забезпечення ефективного регулювання страхової системи відповідно до європейських стандартів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останні публікації підкреслюють активний інтерес до аналізу державної політики у сфері страхування та її впливу на стабільність страхової системи. О. М. Білоус, Т. С. Василенко [1; 2] виділяють ключові аспекти регулювання: ліцензування страхових компаній, контроль за їхньою платоспроможністю, нагляд за дотриманням нормативних вимог. А. В. Базилук вивчає європейські стандарти та можливість їх імплементації в Україні для підвищення прозорості та надійності страхової системи [3]. Водночас, І. П. Кравченко та М. Г. Мельник підкреслюють значення міжнародного співробітництва та обміну досвідом з європейськими страховими ринками [4; 5]. О. І. Пилипенко, Л. В. Федоренко виділяють проблеми, які стоять на шляху ефективного регулювання страхової системи [6; 7]. Водночас, концептуальні підходи до державного регулювання розвитку страхової системи не висвітлені у повному обсязі.

Мета і завдання дослідження: розробити ефективну концепцію державного регулювання страхової системи України, яка враховувала б її стадії розвитку, національні особливості економіки України та вимоги європейського законодавства. На основі поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

- вивчення поточного рівня розвитку страхової системи та існуючого механізму її державного регулювання;
- дослідження основних вимог і принципів регуляції страхових систем у країнах ЄС;
- виокремлення викликів, з якими стикається українська страхова система у процесі гармонізації з європейськими нормами;
- розроблення напрямів удосконалення державного регулювання страхової системи;
- формування концепції державного регулювання розвитку страхової системи України;
- дослідження можливих економічних наслідків для української страхової системи в результаті адаптації до європейського економічного простору.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція України до європейського економічного простору вимагає адаптації її економічних систем до стандартів і норм ЄС. Українська страхова система стикається з низкою викликів, як-от: недосконалість законодавства, недостатня капіталізація страховиків, високий ступінь ризику та низька довіра споживачів. Розробка концепції державного регулювання допоможе виявити ключові проблеми та визначити шляхи їх вирішення, що є критично важливим для розвитку страхової інфраструктури.

На сучасному етапі розвитку в Україні проблеми державного регулювання набувають системного характеру, що проявляється через застосування неефективних інструментів у існуючому механізмі державного регулювання. За роки незалежності України регулюючими органами не було сформовано цілісного, системного та обґрунтованого його бачення. Проте, були спроби вдосконалення державного регулювання через формування основних програм та концепцій розвитку страхового ринку.

Окремі питання розвитку страхової системи закладено у Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року [8], у якій встановлено основні цільові пріоритети розвитку фінансового сектору до 2025 р. Стратегія побудована на п'яти стратегічних напрямках, які мають визначені стратегічні цілі та інструменти виконання: фінансовій стабільності, макроекономічному розвитку, фінансовій інклюзії, розвитку фінансових ринків та інноваційному розвитку. Основна мета полягає у забезпеченні проведення відповідних реформ згідно із міжнародними практиками та можливостей впровадження заходів, які передбачено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Виділимо основні заходи, викладені у цьому документі, які стосуються розвитку страхової системи:

- підвищення вимог до платоспроможності, капіталізації СК та встановлення фінансових нормативів, що дозволить збільшити обсяги довгострокового інвестування в економіку України;
- проведення якісних та структурних змін прийнятних активів і страхових резервів, що сприятиме підвищенню ліквідності, та дохідності активів страховиків, стійкості страхової системи до зовнішніх чинників впливу;
- впровадження ризик-орієнтованого підходу до проведення інспекційних перевірок діяльності страховиків, що допоможе регуляторові виявляти неплатоспроможні установи та виводити їх з ринку;
- підвищення рівня стандартів управління платоспроможністю та ліквідністю з метою державного регулювання у розрізі запровадження міжнародних стандартів;
- пропозиція створення системи гарантування за накопичувальними договорами страхування життя, що дозволить виробити дієві механізми для повернення коштів страхувальникам страховиками, які стали неплатоспроможними, до врегулювання питання щодо системи гарантування;

- посилення та активізація нагляду за діяльністю страхових компаній, запровадження державного планування та фінансування програм субсидованого агрострахування в Україні, що сприятиме розвитку сільського господарства та економіки країни;
- підвищення частки страхування життя у загальному обсязі отриманих чистих страхових премій із 11,7 % до 20 % з метою залучення довгострокових ресурсів;
- здійснення переходу від видів страхування до класів страхування;
- створення централізованої онлайн-бази даних, яка містить договори страхування з можливістю контролю їх укладання, що слугуватиме розвитку цифрової економіки;
- запровадження стандартів розкриття інформації щодо страхових продуктів з метою забезпечення прозорості та інформаційної відкритості;
- розроблення дорожньої карти щодо впровадження «Основних принципів страхування» Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS), що дозволить адаптувати вітчизняне страхове законодавство законодавства ЄС із урахуванням національних особливостей страхової системи;
- розроблення механізмів раннього реагування на ризики страховиків, що сприятиме розвитку страхової системи;
- забезпечення вступу до Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (IAIS), що дозволить вітчизняній страховій системі інтегруватися у світовий страховий простір;
- здійснення переходу на електронний документообіг під час урегулювання страхових випадків за договорами страхування з метою застосування інноваційних бездокументарних технологій.

У сучасних умовах НБУ сформовано ще два концепційні документи – Стратегію НБУ до 2025 [9] та Стратегію розвитку фінтеху до 2025 [10]. У новій Стратегії НБУ зроблено акцент на розвиток фінансової екосистеми, складовою якої є СС, та цифровізацію економіки, враховуючи сучасні реалії. До основних індикаторів виконання стратегічних цілей зачислено: зростання рівня проникнення страхування із 1,5 % до 2 % та збільшення частки страхування життя у загальному обсязі отриманих чистих страхових премій із 12,2 % до 20 % [9, с. 18].

Доповнює цей документ Стратегія розвитку фінтеху до 2025 року і представляє масштабний покроковий план формування технологічної екосистеми із інноваційними та цифровими технологіями і продуктами.

Пріоритетними цілями Стратегії розвитку фінтеху, які позитивно впливатимуть на розвиток страхової системи, є [10]:

1. Розроблення та впровадження концепційних засад регуляторної «пісочниці» для швидкого тестування інноваційних проєктів. Цю практику активно використовують європейські країни на державному рівні.
2. Підвищення рівня фінансової інклюзії населення та бізнесу.
3. Запуск академічної бази з фокусом на страхову систему.

Цей документ ґрунтується на досвіді провідних світових фінансових екосистем та законодавчій основі, принципах та підходах до побудови фінансових технологій регуляторами таких країн, як: США, Сінгапур, Велика Британія, ОАЕ, Литва, Австралія та ін. Також НБУ приєднався до Глобальної мережі фінансових інновацій (Global financial innovation network, GFIN) [11], що дозволить регулятору підвищити рівень проникнення інновацій у страхову систему України, запозичити досвід світових регуляторів; вивчити інноваційні рішення з метою глибшого аналізу потенційних ризиків та сучасних підходів до регулювання страхової системи.

Оцінювання сучасного стану розвитку страхової системи в Україні показує її невисокі показники функціонування, які ще більше знизилися після повномасштабної війни у 2022 р.:

- частка зібраних страхових премій у світовому обсязі становила у 2023 р. – 0,06 %; у 2022 р. – 0,07 %; у 2021 р. – 0,07 %; у 2020 р. – 0,07 %; у 2019 р. – 0,08 %; у 2018 р. – 0,08 %;
- частка страхових премій у ВВП є мізерною: у 2023 р. – 1,20 %; у 2022 р. – 1,00 %; у 2021 р. – 0,91 %, у 2020 р. – 1,08 %; у 2019 р. – 1,33 %; у 2018 р. – 1,39 %. На одну особу в Україні припадає зовсім незначний обсяг страхових премій: у 2023 р. – 1305,56 грн; у 2022 р. – 965,85 грн; у 2021 р. – 1195,19 грн, у 2020 р. – 786,80 грн; у 2019 р. – 1257,44 грн; у 2018 р. – 1164,60 грн;
- обсяги страхового відшкодування також є незначними, хоча мали зростаючу тенденцію до 2022 р., коли почалася повномасштабна війна. На одну особу в Україні припадало страхового відшкодування у 2023 р. – 351,13 грн; у 2022 р. – 317,07 грн; у 2021 р. – 431,79 грн, у 2020 р. – 354,50 грн; у 2019 р. – 340,17 грн; у 2018 р. – 303,45 грн;
- активи страхових компаній зростали швидкими темпами щороку за незначним спадом у 2021 р.: 2023 р. – 74301,1 млн грн; 2022 р. – 70312,3 млн грн; 2021 р. – 64209,2 млн грн, 2020 р. – 64920,2 млн грн,

2019 р. – 63866,8 млн грн, 2018 р. – 63493,3 млн грн, проте їх частка була мізерною порівняно з активами світових страхових компаній;

– капіталізація СК є досить низькою: обсяги сплачених статутних фондів на одну СК у 2021 р. становили 51,12 млн грн, у 2020 р. – 46,42 млн грн, у 2019 р. – 47,49 млн грн, у 2018 р. – 44,97 млн грн. При цьому кількість страховиків була значною, що вказує на розпорошеність капіталу;

– частка перестраховування у зібраних страхових преміях є невисока і щороку показувала динаміку до зниження: у 2023 р. – 13,3 %; у 2022 р. – 13,6 %; у 2021 р. становила 17,4 %, у 2020 р. – 18,8 %, у 2019 р. – 31,5 %, у 2018 р. – 36,3 %, що вказує на проблему перестраховування страховиками великих за обсягом ризиків;

– страхові резерви показують позитивну динаміку щорічного зростання: у 2023 р. – 38905,4 млн грн; у 2022 р. – 36410,2 млн грн; у 2021 р. – 36555,7 млн грн, у 2020 р. – 34193 млн грн, у 2019 р. – 29558,8 млн грн, у 2018 р. – 26975,6 млн грн, проте вони часто представлені неякісними активами, що впливає на виплату страховими компаніями страхового відшкодування страхувальникам.

Виокремлені тенденції розвитку страхової системи зумовлені проблемами, які потребують роз'яснення та застосування ефективних заходів до вирішення у запропонованій концепції.

До проблем, які стримують розвиток страхової системи, зачислимо:

– слабку законодавчу та нормативно-правову базу;

– фінансову нестабільність та відсутність довіри до страхової системи, на що, головним чином, впливають політичні та економічні чинники, кризові явища в економіці;

– низький рівень застосування інноваційних технологій у страховій системі через брак коштів, інноваційну необізнаність, небажання задовольняти широке коло корпоративних інтересів, нездатність впроваджувати інноваційні страхові послуги страховиками, некваліфікованість їхнього кадрового потенціалу;

– відсутність державних механізмів захисту прав споживачів страхових послуг за умови невиконання своїх зобов'язань суб'єктами страхової системи. За винятком Фонду захисту потерпілих при Моторному (транспортному) бюро України, яке функціонує на страховому ринку і гарантує відшкодування зобов'язань з обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності;

– активні воєнні дії на території України, починаючи від повномасштабного вторгнення росії 24 лютого 2022 р. Повоєнна страхова система України зазнає значних змін, проте на сьогодні можемо лише припускати кількісні параметри впливу війни.

Вітчизняна страхова система, вступивши у стадію занепаду, характеризується низкою проблем, які потребують нагального вирішення через правильне державне регулювання, яке потрібно формувати залежно від тенденцій розвитку страхової системи, зважаючи на курс інтеграції у світову економічну спільноту.

Основними структурними елементами концепції державного регулювання (рис. 1) повинні бути: чинники розвитку; стадії, згідно життєвого циклу розвитку і, що важливо, – мета, завдання, основні методи та інструменти державного регулювання, характерні для кожної із стадій; напрями вдосконалення державного регулювання та очікувані результати. Ефективне їх впровадження та виконання дозволить сформувати відповідальність органів державної влади у здійсненні їх обов'язків щодо державного регулювання страхової системи та сприятиме її розвитку. Механізм державного регулювання повинен змінюватися та адаптовуватися під конкретну стадію у життєвому циклі розвитку страхової системи. В залежності від стадії розвитку державне регулювання матиме різну мету, завдання, методи та інструменти регулювання. В цьому і полягає основна сутність формування концепції розвитку страхової системи.

Щоб досягти поставлених цілей державного регулювання в країні повинні формуватися відповідні умови:

– вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази функціонування страхової системи;

– розроблення та виконання програм розвитку страхової системи;

– формування сприятливого економічного середовища для посилення її розвитку.

Реалізація запропонованої концепції повинна здійснюватися за допомогою наступного механізму:

1. Прийняття чи внесення правок до існуючих законодавчих та нормативно-правових актів. Держава має виробити механізми стимулювання розвитку таких суб'єктів страхової системи, як перестрахові компанії, страхові компанії життя, які активно провадять свою діяльність на світовій страховій арені, які зможуть подолати проблеми системного характеру страхової системи в Україні.

2. Взаємодія державних органів влади з метою вироблення єдиних принципів та механізму регулювання, контролю та нагляду за страховою системою. Національні суб'єкти державного регулювання, які прямо чи опосередковано впливають на розвиток страхової системи, мають використовувати сукупність методів (інституційні, адміністративні, економічні, превентивні) та інструментів (ліцензії, дозволи, квоти, застереження, податки) для реалізації концепції.

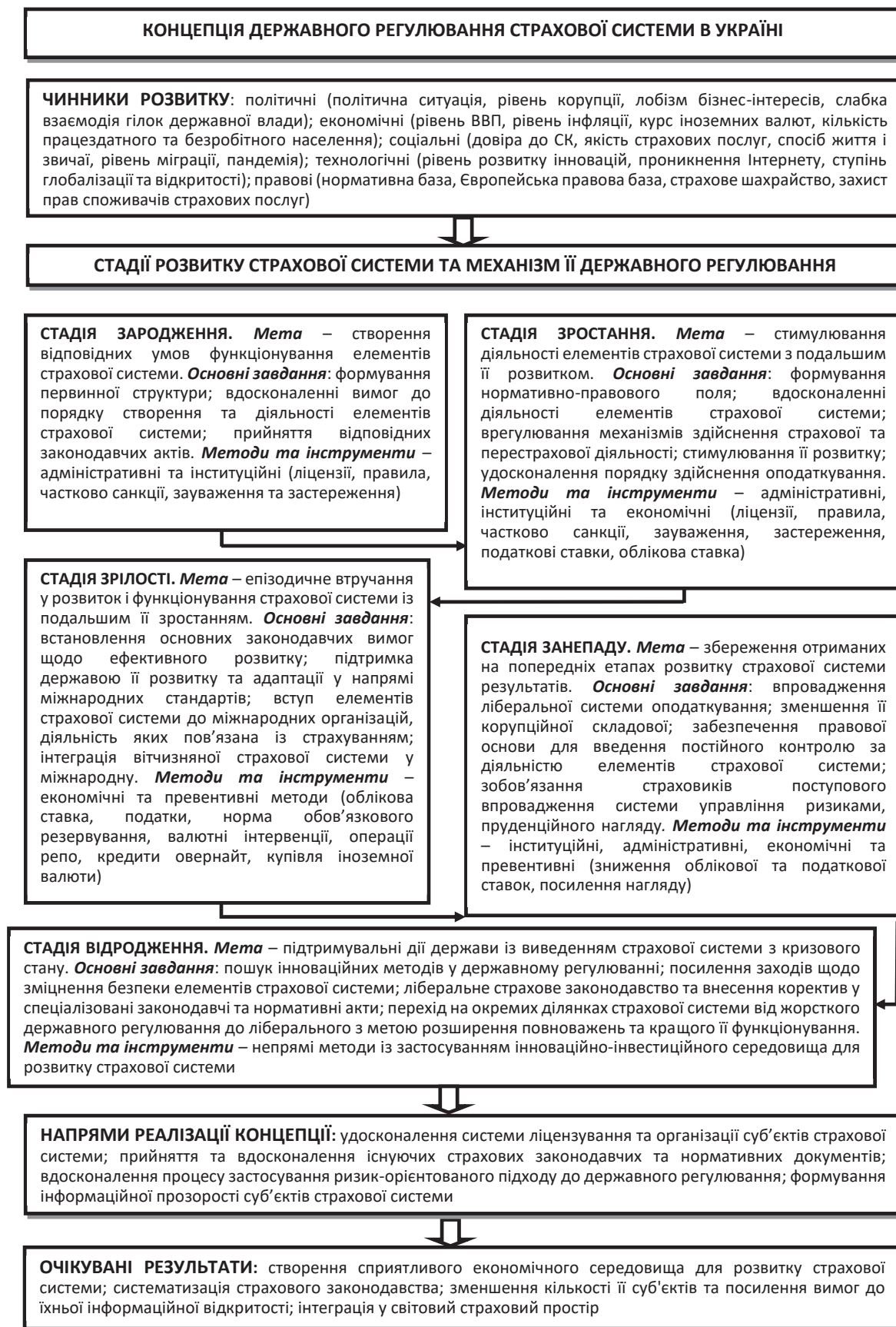

Рис. 1. Концепція державного регулювання страхової системи в Україні

Джерело: укомплектовано та побудовано на основі [12, с. 335–353].

3. Здійснення контролю за процесом виконання запланованих заходів задля отримання чесної, прозорої, відкритої інформації про результативність виконаних дій, планів, програм та стратегій. НБУ здійснює моніторинг з метою

запобігання використанню СС України у шахрайських та корупційних схемах, за результатами якого готує щорічні звіти щодо виконання планів та застосування заходів впливу.

4. Застосування кваліфікованих кадрів до обґрунтування політичних, економічних, соціальних, технологічних та правових рішень дозволить органам державної влади сформувавши методологію прийняття управлінських рішень та здійснення прогностичного оцінювання показників розвитку СС України.

Концепція державного регулювання вказує на наступні результати, які очікує отримати держава від правильно застосованого механізму:

– створення сприятливого економічного середовища для розвитку страхової системи та її входження у європейський економічний простір;

– систематизація страхового законодавства відповідно до вимог ЄС;

– зменшення кількості суб'єктів страхової системи та посилення вимог до їх інформаційної відкритості;

– формування довіри до страхової системи, що сприятиме розвитку економіки країни;

– інтеграція страхової системи у світовий страховий простір.

Висновки. Відповідно до сформованої концепції державного регулювання органи державної влади мають використовувати ефективні механізми регулювання, виходячи із глобалізаційних змін у світовій економіці, та запроваджувати заходи їх реалізації, розробляти стратегії. Розроблені стратегія та концепція повинні охоплювати не лише аналіз сучасного стану розвитку страхової системи, але й прогностичні показники, що дозволить коригувати органам державної влади механізм державного регулювання на різних етапах розвитку страхової системи, враховуючи зміни, пов'язані з фінансовими кризами та соціально-економічними викликами, які відбуваються в країні. Реалізація запропонованої концепції дозволить забезпечити стійкість страхової системи та захистити інтереси громадян у разі виникнення кризових ситуацій. Вивчення міжнародного досвіду державного регулювання страхових систем, зокрема країн ЄС, є необхідним для впровадження найкращих практик в Україні. Це дозволить Україні не лише підвищити ефективність національної страхової системи, але й інтегруватися в глобальні економічні процеси. Також, впровадження концепції державного регулювання страхової системи сприятиме підвищенню рівня соціального захисту населення. Страхування виконує важливу функцію в забезпеченні фінансової безпеки громадян, тому вдосконалення державного регулювання є необхідним кроком для покращення якості життя в Україні.

Література:

1. Білоус О. М. Роль державного регулювання у забезпеченні платоспроможності страхових компаній. *Економічні перспективи*. 2020. 12(3). С. 20-33.

Bilous, O. M. (2020). Rol derzhavnogo rehulivannia u zabezpechenni platospromozhnosti strakhovykh kompanii [The role of state regulation in ensuring the solvency of insurance companies]. *Ekonomichni perspektivy* [Economic perspectives]. 12(3). P. 20-33.

2. Василенко Т. С. Функції Національного банку України в регулюванні страхового ринку. *Фінансові системи і регулювання*. 2021. 8(1). С. 56-71.

Vasylenko, T. S. (2021). Funktsii Natsionalnogo banku Ukrainy v rehulivanni strakhovoho rynku [The National Bank Functions of Ukraine in regulating the insurance market]. *Finansovi systemy i rehulivannia* [Financial systems and regulation]. 8(1). P. 56-71.

3. Базиліук А. В. Адаптація страхового ринку України до вимог директив ЄС. *Журнал фінансових досліджень*. 2019. 2(4). С. 34-49.

Bazyliuk, A. V. (2019). Adaptatsiia strakhovoho rynku Ukrainy do vymoh dyrektyv YeS [Adapting the Ukrainian insurance market to the requirements of EU directives]. *Zhurnal finansovykh doslidzhen* [Journal of Financial Research]. 2(4). P. 34-49.

4. Кравченко І. П. Страхування в Україні в умовах інтеграції до європейського економічного простору. *Міжнародна економіка та європейська інтеграція*. 2022. 6(3). С. 42-55.

Kravchenko, I. P. (2022). Strakhuvannia v Ukraini v umovakh intehtratsii do yevropeiskoho ekonomichnoho prostoru [Insurance in Ukraine in the context of integration into the European Economic Area]. *Mizhnarodna ekonomika ta yevropeiska intehtratsiia* [International economy and European integration]. 6(3). P. 42-55.

5. Мельник М. Г. Інтеграційні процеси на ринку страхових послуг України та ЄС. *Актуальні проблеми економіки*. 2021. 9(2). С. 77-89.

Melnyk, M. H. (2021). Intehtratsiini protsesy na rynku strakhovykh posluh Ukrainy ta YeS [Integration processes in the insurance market of Ukraine and the EU]. *Aktualni problemy ekonomiky* [Current economic issues]. 9(2). P. 77-89.

6. Пилипенко О. І. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України. *Економіка та управління*. 2020. 5(1). С. 29-38.

Pylypenko, O. I. (2020). Problemy ta perspektyvy rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy [Problems and Prospects for the Development of Ukrainian Insurance Market]. *Ekonomika ta upravlinnia* [Economics and management]. 5(1). P. 29-38.

7. Федоренко Л. В. Чинники ефективного регулювання страхових компаній в умовах євроінтеграції. *Фінанси України*. 2021. 10(4). С. 44-59.

Fedorenko, L. V. (2021). Chynnyky efektyvnoho rehuliuвання strakhovykh kompanii v umovakh yevrointehratsii [Factors of effective regulation of insurance companies in the context of European integration]. *Finansy Ukrainy* [Finance of Ukraine]. 10(4). P. 44-59.

8. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року: Рішення Правління НБУ від 26 грудня 2019 року № 1010-рш. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4 (дата звернення: 25.08.2024).

Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku [Strategy for the development of Ukrainian financial sector until 2025]: *Rishennia Pravlinnia NBU vid 26 hrudnia 2019 roku № 1010-rsh*. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4 (date of application: 08/25/2024) [in Ukrainian].

9. Стратегія НБУ до 2025 року. *Національний банк України*. URL : https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=4 (дата звернення: 25.08.2024).

Stratehiia NBU do 2025 roku [NBU Strategy until 2025]. *Natsionalnyi bank Ukrainy* [National Bank of Ukraine] https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_NBU.pdf?v=4 (date of application: 08/25/2024) [in Ukrainian].

10. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. *Національний банк України*. URL : https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=Strategy_finteh2025.pdf. (дата звернення: 26.08.2024).

Stratehiia rozvytku fintekhu v Ukraini do 2025 roku [Fintech development strategy in Ukraine until 2025]. *Natsionalnyi bank Ukrainy* [National Bank of Ukraine]. URL : https://bank.gov.ua/ua/file/download?file=Strategy_finteh2025.pdf (date of application: 08/26/2024) [in Ukrainian].

11. Global financial innovation network. URL : <https://www.thegfin.com/about>. (date of application: 08/26/2024) [in English].

12. Войтович Л. М. Страхова система України: концептуальні засади розвитку та державне регулювання : монографія. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2023. 492 с.

Voytovych, L. M. (2023) Strakhova systema Ukrainy: kontseptualni zasady rozvytku ta derzhavne rehuliuвання [The Insurance System of Ukraine: Conceptual Framework for Development and State Regulation] : monohrafiia. Lviv : HALYCh-PRES, 492 s.